

ХУЛОСАИ НИҲОИИ
Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079
назди Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи
А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз рӯи
диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори шурои диссертатсионӣ аз 22.11.2025, №35

Дар бораи сазовор донишани Хидиров Нозимҷон Наимҷонович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ.

Диссертатсияи Хидиров Нозимҷон Наимҷонович дар мавзӯи «Ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният: ҳолат ва дурнамои инкишоф» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.04 – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмиллалӣ: инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ ба ҳимоя дар ҷаласаи шурои диссертатсионии 6D.KOA-079 назди Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон 06 сентябри соли 2025 (суратмаҷлиси № 23) қабул гардидааст (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз аз 1 октябри соли 2024, №364 ш/д).

Довталаби дараҷаи илмӣ, Хидиров Нозимҷон Наимҷонович 25 июли соли 1994 таваллуд шудааст. Ӯ соли 2018 Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро аз рӯи ихтисоси “Менеҷменти сиёсӣ” хатм намудааст. Аз соли 2018 то соли 2021 ба ҳайси ассистенти кафедраи идоракунии давлатии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият кардааст. Аз соли 2021 то ба имрӯз дар вазифаи ассистенти кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомеаи Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон кор мекунад.

Хидиров Нозимҷон Наимҷонович зинаи унвонҷӯиро солҳои 2021 - 2025 дар кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомеаи Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронидааст.

Роҳбари илмӣ: Муҳаммад Абдурахмон Наврӯз – доктори илмҳои сиёсӣ, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон.

Муқарризони расмӣ:

1. **Каримов Шамсиддин Турсунматович** – доктори илмҳои сиёсӣ, сарҳодими илмӣ шуъбаи ИМА ва Канадаи Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои АМИТ;

2. **Амиров Толиб Шарифович** – доктори фалсафа (PhD) аз рӯи ихтисоси 6D050200–Сиёсатшиносӣ, дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарӣ ва табиӣ–риёзии Институти иқтисодиёти ҷаҳон ва муносибатҳои байналмилалӣ Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатӣ Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби мудирӣ кафедраи сиёсатшиносӣ, номзоди илмҳои сиёсӣ, дотсент Муродова Г.Н., эксперт (омодасозӣ лоиҳаи тақриз) номзоди илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёсатшиносӣ Ҳусейнзода А.Б. ва котиби маҷлис, номзоди илмҳои сиёсӣ, дотсент Яқубзода Ф.Н. имзо гардидааст, қайд менамоянд, ки диссертатсияи Хидиров Нозимҷон Наимҷонович дар мавзӯи «Ҳамкорӣҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният: ҳолат ва дурнамои инкишоф», таҳқиқоти мукамал, дорои сохтори ягона буда, қисми мустақилона анҷомёфта ва дорои нағзҳои илмӣ мебошад. Диссертатсияи Хидиров Н.Н. аз рӯи мазмун мундариҷаи худ ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 (бо тағйири иловаҳо ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, № 295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад ва муаллифи он сазовори дараҷаи дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.04 – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ: инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ аст.

Хидиров Нозимҷон Наимҷонович оид ба мавзӯи диссертатсия 6 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп намудааст. Инчунин оид ба масъалаҳои мавзӯи диссертатсионӣ дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ баромад намудааст, ки маводҳои онҳо ҷоп гардидаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд:

I. Мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд:

[1]. Муҳаммад, А.Н., Хидиров, Н.Н. Роҷеъ ба ҳамкорӣҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо [Матн] / Н.Н. Хидиров, А.Н. Муҳаммад // Ахбори институтӣ фалсафа, сиёсатшиносӣ

ва ҳукуқи ба номи Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. -Душанбе, 2020. - №2. - С. 116-121 ISSN 0235 – 005X

[2]. Хидиров, Н.Н. Нақши иҷтисоии XVI – уми Шӯрои Олӣ дар рушди муносибатҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон. [Матн] / Н.Н. Хидиров, Ф. Ғуломносирова // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. 2022. - № 4 (80), - С. 70-78.

[3]. Хидиров, Н.Н. Ташаккулёбии ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ [Матн] / Н.Н. Хидиров, // Гузоришҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. - 2022. -№ 4 - С. 99-108 ISSN 2791-0563

[4]. Хидиров, Н.Н. Таҳкими сиёсати хориҷии Тоҷикистон дар шароити муносири равандҳои глобалӣ. [Матн] / Н.Н. Хидиров, Ф. Ғуломносирова // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. 2022. -№ 4 (80), - С. 120-128.

[5]. Хидиров, Н.Н. Нақши Пешвои миллат дар ҳамкориҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Н.Н. Хидиров, // Идоракунии давлатӣ. – 2022. -№ 3 (57), - С. 365-371 ISSN 2664-0651.

[6]. Хидиров Н.Н. Дигаргуншавии вазъи геополитикии минтақаи осӣи марказӣ ва таъсири он ба сиёсати хориҷии ҷумҳурии тоҷикистон. [Матн] / Н.Н. Хидиров, // Идоракунии давлатӣ. – 2022. -№ 4 (58), - С. 281-289 ISSN 2664-0651 (Print), ISSN 2664-0651(Online)

I. Мақолаҳои илмӣ дар маҷмуаи маводи конференсияҳо

[7]. Хидиров, Н.Н. Фаъолияти мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиқлол бо Созмони амният ва ҳамкори дар Аврупо. [Матн] / Н.Н. Хидиров, А.Н. // “Масъалаҳои мубрами идоракунии давлатӣ ва хизмати давлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”. - Душанбе, 2020. - №1. - С.33- 42.

[8]. Хидиров, Н.Н. Мафкурасозии миллии ва нақши Эмомалӣ Раҳмон дар таҳкими сулҳу ваҳдати миллии дар шароити ҷаҳонишавӣ. [Матн] / Н.Н. Хидиров, А.Н. // Мафкурасозии сиёсӣ дар раванди ҷаҳонишавӣ // Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявии - Душанбе, 30 ноябри 2024. маҷмӯи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ. Матбааи АИДНПЧТ. – Душанбе, 2024. – С. 199- 205

[9]. Хидиров, Н.Н. Таносуби менечмент ва идоракунии давлатӣ дар Тоҷикистон: ҳолат ва дурнамо. [Матн] / Н.Н. Хидиров, А.Н. // “Масъалаҳои мубрами идоракунии давлатӣ ва хизмати давлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”. - Душанбе, 2021. - №1 (5). - С.33- 40.

[10]. Хидиров, Н.Н. Рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ ҷумҳурии тоҷикистон дар шароити тағйирпазирии фазои геополитикӣ. [Матн] /

Н.Н. Хидиров, А.Н. // Идоракунии зиддибухронӣ: таҳлил, баррасӣ ва ҷустуҷӯи механизмҳои бартарафсозии он // Конференсияи байналмилалӣ илмӣ – амалӣ, Душанбе, 25-26 ноябри соли 2021: маҷмӯи мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳо. Матбааи АИДНПҚТ. – Душанбе, 2021. – С. 610- 617

[11]. Хидиров, Н.Н. Таъсири равандҳои глобалӣ дар масири сиёсати хориҷӣ. Низоми нави ҷаҳонӣ. // Маҷмӯи мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳои конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ, Матбааи АИДНПҚТ. - Душанбе, 2021. – С. 299-310.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои муҳаққиқони зерин ворид шудаанд:

1. Саидов Ҳ.С. – доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатияи Донишгоҳи (Словяний)-и Россия ва Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст ва чунин эрод дорад:

– Дар зербоби 2-юми боби 2, муҳаққиқ роҷеъ ба мавқеи геополитикии минтақа дар автореферат кам равшанӣ андохтааст.

2. Саидов А.С. – профессор, мудири кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав. Тақриз мусбат аст. Эрод надорад.

3. Нуриддин П. - мудири кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент. Тақриз мусбат аст ва чунин эрод дорад:

– Диссертант ҷойгоҳ ва аҳамияти минтақаи Осиёи Марказиро нисбат ба равандҳои навпайдо дар низоми ҷаҳонӣ дар автореферат камтар тавсиф намудааст, ки метавонист бо таваҷҷуҳи бештар ба нақшу ҷойгоҳи минтақаи мазкур дар раванди таҳаввулоти низоми муносибати ҷаҳонӣ дар низоми нави ҷаҳонӣ дақиқтар мавриди таҳлил қарор диҳад.

– Аз тавсифи умумии кор мушоҳида мегардад, ки оид ба масъалаҳои дурнамои ҳамкориҳои кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амнияти киберӣ таваҷҷуҳ камтар дода шудааст.

4. Саидзода Ф.С. - номзади илмҳои сиёсӣ, ходими калони илмӣ шуъбаи масоили сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ. Тақриз мусбат аст. Эрод надорад.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, интиҳоб ва таъин гардидаанд. Интиҳоби

муқарризон ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо дар мавзуи таҳқиқшуда, аз ҷумла дар бораи ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният, нақш ва мавқеи Тоҷикистон дар таъмини амнияти минтақавӣ бо кишварҳои Осиёи Марказӣ ва ғайра корҳои илмӣ-таҳқиқотиро анҷом додаанд ва мутахассисони шинохтаи соҳаҳои илмӣ маҳсуб меёбанд.

Муассисаи пешбар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дар самти омӯзиши масъалаҳои муҳими ҳаёти сиёсии ҷомеа, равандҳои сиёсии ҷомеа ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар шароити имрӯза, саҳми назаррас дорад. Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин, ба масъалаҳои ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ аҳамияти назаррас дорад.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи докталаби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- дар асоси таҳлил ва хулосабарориҳои амиқи илмӣ мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дода шуда, аз онҳо натиҷагирӣ карда шудааст. Ҳангоми омӯзиш аз назари муҳақиқони давраҳои гуногун, луғатҳои соҳавӣ ва ғайра истифода шудааст;

- асосҳои назариявии амният дар минтақа мавриди омӯзиш қарор гирифта, омилҳои таъсиррасон ба амният дар минтақа муайян гардидааст. Вобаста ба омӯзиши ҷанбаҳои назариявии масъалаи мазкур хулосаҳои нав пешниҳод карда шудааст;

- заминаҳои ташаккулёбӣ ва дараҷаҳои амалишавии ҳамкориҳои минтақавии давлат таҳқиқу баррасӣ гардида, ҳолати таъсиррасонии таҳдидҳо ба тамоюлҳои инкишофи минтақа нишон дода шудааст;

- таҳлили ҷадиди тағйирпазирии вазъи геосиёсии минтақаи Осиёи Марказӣ ва ҳолати амнияти минтақавӣ мавриди баррасӣ қарор дода шудааст;

- ташаккулёбии ҳамкориҳои минтақавии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният асоснок карда шудааст;

- дурнамои рушди ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ муаян ва баррасӣ гардидааст.

Вазифаҳои таҳқиқоти диссертатсиониро мақсади таҳқиқот муайян менамояд ва иҷрои онро ҳалли чунин вазифаҳо дар бар мегирад:

- муайян намудани асосҳои назариявӣю методологии ҳамкориҳои байналмилалӣ ҳамчун заминаи ташаккулёбии ҳамкориҳои бисёрҷонибаи

давлат ва амнияти минтақавӣ, инчунин нишон додани хусусиятҳои бевоситаи фаъолияти амалии онҳо дар шароити муосир;

- таҳлили заминаҳои ташаккулёбӣ ва дараҷаҳои амалишавии ҳамкориҳои минтақавии давлат дар шароити муосир;

- таҳқиқи дигаргуншавии вазъи геополитикии минтақаи Осиёи Марказӣ ва нишон додани таъсири он ба сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва амнияти минтақавӣ;

- таҳлили ташаккулёбии ҳамкориҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният;

- муайян намудани дурнамои рушди ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ.

Аҳамияти амалии мавзуи таҳқиқот дар фарогир будани масоили дар он матраҳшуда ва алоқамандии он ба тамоми фанҳои марбут ба соҳаи ҷомеашиносӣ мебошад. Натиҷа ва хулосаҳои дар рисола бадастомадаро метавон дар самти таҳия ва татбиқи санадҳо ва барномаҳои марбут ба самти мазкур истифода намуд.

Нуқтаҳо ва тавсияҳои, ки дар диссертатсия пешбинӣ шудаанд, метавонанд дар таҳияи барномаҳои таълимӣ, стратегия, барнома ва концепсияҳои давлатӣ, ҳуҷҷатҳои байниидоравӣ, дар раванди таълим ва тарбияи ҳуқуқӣ, баланд бардоштани сифати фаҳмиши сиёсӣ ва маърифати сиёсӣ ҳуқуқӣ истифода шаванд.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки бо истифода аз адабиёти илмӣ соҳавӣ, таҳқиқоти заминавии сиёсӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният таҳлил карда шудааст. Дар раванди таҳқиқот, диссертант ба асарҳои сиёсатмадорону муҳаққиқони илмӣ сиёсии ватанӣ ва кишварҳои гуногун ҳамчун заминаи илмӣ барои омӯзиши ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи амният таваҷҷуҳи махсус зоҳир намуда, дар доираи таҳлили мантиқӣ ва хулосабарориҳои худ, илман ва ба таври назариявӣ роҳҳои ҳалли масъалаи мазкурро муайян намуда, пешниҳодҳо кардааст.

Нуқтаҳои асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд ҳамчун воситаи баланд бардоштани сатҳи шуури сиёсӣ, маърифати ҳуқуқӣ, эътирофи арзишҳои инсонӣ дар татбиқи барномаҳои давлатӣ оид ба ҳифзи манфиатҳои давлатӣ, раванди рушд ва амалигардонии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда шаванд. Ҳамзамон, маводи диссертатсия дар таълими фанҳои «Муносибатҳои байналмилалӣ», «Сиёсатшиносӣ», «Идоракунии давлатӣ», «Амнияти миллӣ», «Идораи давлат ва ҳуқуқ», «Менеҷменти сиёсӣ», «Асосҳои сиёсати ҷаҳонӣ» ва монанди инҳо

метавонанд истифода бурда шаванд.

Дар диссертатсия чунин усулҳои умумиилмӣ истифода шудаанд: таҳлилӣ, таърихӣ, муқоисавӣ, ояндабинӣ ва мушоҳидавӣ, системавӣ, сохторӣ ва функционалӣ.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он ифода меёбад, ки хулосаҳои муаллиф дар заминаи таҳлили адабиёти илмӣ ва санадҳои меъёрию ҳуқуқии байналмилалӣ, ҳуҷҷатҳои расмӣ байнидавлатӣ таҳия гардидаанд. Дар диссертатсияи мазкур методҳои илмӣ мувофиқ ба масъалаи омӯзишӣ истифода бурда шудаанд. Хулосаҳои муаллиф дар асоси таҳлилу таҳқиқи паҳлуҳои гуногуни масъалаҳои баррасишаванда таҳия шудаанд.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Дар ҷараёни таҳқиқоти илмӣ муаллифи диссертатсия адабиётҳои илмӣ гуногунро таҳлил намуда, мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар раванди ҳамкориҳои амниятӣ бо дигар кишварҳои Осиёи Марказӣ ва дурнамои инкишофи муносибатҳои минтақавиро таҳқиқ намудааст. Инчунин докталаб хулосаҳои таҳқиқотро таҳия намуда, натиҷаҳои асосии диссертатсияро дар шакли мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳо омода кардааст.

Маҷлиси шурои диссертатсионӣ аз 22 ноябри соли 2025 дар бораи сазовор донишани Хидиров Нозимҷон Наимҷонович ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионӣ 14 нафар иштирок доштанд (1 нафар тариқӣ онлайн), аз ҷумла докторони илм аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда 5 нафар.

Аз 14 нафар иштирокчиён, ки дар маҷлиси шуро ҳозир буданд, овоз доданд: тарафдор – 14, муқобил – нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Раиси шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои сиёсӣ

/ Қувватзода С. З.

Котиби илмӣ
шурои диссертатсионӣ,
номзади илмҳои сиёсӣ

/ Сангинов Н.Н.